

Kako sestavimo dokumentacijski priročnik

Uvod

Muzej mora imeti sodoben dokumentacijski priročnik s smernicami za delo v dokumentaciji na vseh nivojih. Priročnik naj vsebuje natančen opis praks in postopkov v dokumentaciji muzeja. Njegov namen je, da so podatki o dokumentacijskih sistemih tako v fizični kot tudi v računalniški obliki dostopni vsemu muzejskemu osebju. To zagotavlja konsistentnost in kontinuiteto praks. Priročnik je treba redno posodabljeni.

Dokumentacijski priročnik za muzej lahko sestavimo s pomočjo tega informacijskega letaka.

Kaj je dokumentacijski priročnik?

Priročnik za dokumentacijske postopke so jasna navodila, s katerimi standardiziramo zapisovanje podatkov o muzejskih zbirkah. Ta navodila se stalno razvijajo.

Zakaj je pomembno, da ima muzej dokumentacijski priročnik?

Predvsem zato, ker:

- omogoča, da so podatki o dokumentacijskih sistemih tako v fizični kot tudi računalniški obliki na voljo vsemu muzejskemu osebju;
- zagotavlja kontinuiteto praks in standardizacijo postopkov;
- prihrani čas, saj novo osebje ne bo izgubljalo preveč časa za ugotavljanje, kako deluje dokumentacijski sistem, usposabljanje novega osebja pa bo potekalo hitreje;
- omogoča trajen zapis dokumentacijskega sistema;
- je eden od načinov, kako muzeji primerjajo svojo sedanjo prakso z muzejskimi standardi, kot je npr. *SPECTRUM*;
- je osrednje mesto za hrambo objavljenih informacij o dokumentaciji, kot so informacijski letaki službe Collections Trust;
- krepi samospoštovanje, saj lahko osebje z njim dobro utemelji dokumentacijski sistem muzeja.

Kaj naj dokumentacijski priročnik vsebuje?

1. *Kazalo vsebine*;
2. *Uvod*:
  - Definicijo dokumentacijskega priročnika;
  - Namen priročnika;
  - Datum začetka sestavljanja priročnika in navedbo avtorjev;
  - Navedbo osebe oz. oseb, ki nosijo največjo odgovornost za dokumentacijo;
  - Spremembe v dokumentacijskih postopkih;
  - Spremembe oz. dopolnitve priročnika.
3. *Zgodovino dokumentacijskega sistema*, vključno s primeri obrazcev. To je morda eno najpomembnejših poglavij priročnika. Vsebuje lahko tudi ustne informacije o dokumentacijskem sistemu.

4. Povzetek sedanje prakse muzeja

Navedemo in opišemo osem osnovnih postopkov *SPECTRUM*-a:

- Vhod predmeta
- Nadzor nad lokacijami in premestitvami predmetov
- Akvizicija (Pridobivanje predmetov: akcesija in inventarizacija)
- Katalogizacija
- Izposoja predmetov
- Posojanje predmetov
- Retrospektivna dokumentacija
- Izhod predmeta

Retrospektivno dokumentacijo, Izposojajo predmetov in Posojanje predmetov vključimo v priročnik samo, če so pomembni za muzejsko zbirko.

Opisi postopkov naj vsebujejo:

- definicijo postopka;
- minimalni standard za vnos podatkov;
- obrazložitev postopka, kot se ga izvaja v muzeju. Vključimo primere obrazcev, ki jih uporabljamo;
- vse načrte za dokumentacijo, s katerimi se že ukvarjamo (pri *Retrospektivni dokumentaciji*);
- vse sezname terminologije, ki jih uporabljamo, ali pa jih vsaj naštejemo. Pojasnimo tudi, do kakšnih sprememb je prišlo v seznamih terminologije in kdo jih je izvedel (pri *Katalogizaciji*);
- zemljevide lokacij in poimenske sezname lokacij (pri *Nadzoru nad lokacijami in premestitvami predmetov*).

Dodamo lahko še katerega od *SPECTRUM*-ovih ali drugih postopkov, ki so pomembni za zbirko. Njihovi opisi naj prav tako vsebujejo definicijo, minimalni standard in obrazložitev postopka.

5. Označevanje in številčenje predmetov

Sestavimo smernice za označevanje in številčenje predmetov v muzejski zbirki – kako in kje so označene različne vrste predmetov.

6. Politike

Opišemo vse relevantne politike, še posebej tiste, ki se nanašajo na osem osnovnih postopkov (npr. politike v zvezi z akvizicijo, odstranitvijo, izposojajo). Če ne moremo vključiti celotnega besedila, vključimo vsaj fotokopije začetnih strani, vključno z datumom, ter navedemo lokacijo celotnega besedila.

7. Lokacija dokumentacije

Navedemo lokacijo predmetov oz. dokumentov, ki so pomembni za dokumentacijo, npr. lokacijo akcesijskih oz. inventarnih knjig, katalogov itn.

8. *Pregled in posodobitve*

Priročnik naj vsebuje posebno stran s podatki o tem, kdaj je bil nazadnje pregledan in posodobljen, ter kdo je to delo opravil. To je najbolje narediti z uporabo preglednice. Na vrhu preglednice dodamo navodilo, kako pogosto je treba priročnik pregledati - morda vsakih pet let.

9. *Temeljna literatura s področja upravljanja zbirk, npr.:*

- *SPECTRUM: the UK Documentation Standard*, 2011;
- Harrison, Margaret & McKenna, Gordon. *Documentation: a practical guide*, Collections Trust, 2008;
- Informacijski letaki službe Collections Trust, ki se nanašajo na dokumentacijo.

Standard *SPECTRUM*

SPECTRUM je standard, zasnovan za muzejsko dejavnost in namenjen širjenju dobrih praks v muzejski dokumentaciji. Pokriva vsa področja muzejskega dela, pri katerih se ustvarjajo podatki, in je rezultat sodelovanja dokumentalistov v britanskih muzejih. Dostopen je na spletni strani službe Collections Trust.

SPECTRUM definira 21 postopkov, ki opisujejo dokumentiranje in upravljanje s predmeti v muzejih.

Minimalne zahteve za delovanje muzeja ali galerije so dosežene z naslednjimi osmimi osnovnimi *SPECTRUM*-ovimi postopki:

- Vhod predmeta
- Izposoja predmeta
- Akvizicija (Pridobivanje predmetov: akcesija in inventarizacija)
- Nadzor nad lokacijami in premestitvami predmetov
- Katalogizacija
- Izhod predmetov
- Posojanje predmetov
- Retrospektivna dokumentacija

Besedilo je prevod informacijskega letaka službe Collections Trust *Developing a Documentation Procedural Manual*.

Prevod in priredba: Jana Kostelec, Tehniški muzej Slovenije, 2015.